

AKADEMİK TOFİQ HACIYEV

Nail TAN

TDK Şeref Üyesi, Azerbaycan'ın büyük dil bilimci ve edebiyat tarihçilerinden Akademik unvanlı Prof. Dr. Tofiq Hacıyev, 27 Kasım 2015 Cuma günü Bakü'deki evinde şofbenden sızan doğal gaz sonucu zehirlenerek hayata veda etti. Eşi Tamara Hacıyeva, kazadan kurtuldu. Cenazesi, 28 Kasım 2015 Cumartesi günü düzenlenen veda töreninin ve Teze Pir Mescidi'ndeki ihsan dağıtımının ardından ünlülerin defnedildiği II. Fahri Hıyaban'da (Şeref/Ünlüler Mezarlığı) toprağa verildi.

Hacıyev, 1 Mayıs 1936 tarihinde Cebrayıl şehrinin Soltanlı köyünde doğdu. Babası İsmail Efendi'dir.

İlk ve orta öğrenimini bitirdikten sonra Bakü'ye geldi (1953). Azerbaycan Devlet Ü Filoloji Fakültesindeki yüksek öğrenimini pekiyi dereceyle tamamladı (1958). Aynı fakülteye asistan olarak kabul edildi. Yüksek lisans eğitimi aldı (1958-1962). "Azerbaycan Dilinin Cebrayıl Ağzı" tezi dolayısıyla Dr. unvanına layık görüldü (1962). Azerbaycan Pedagoji Ü Diller Enstitüsünde beş yıl öğretim görevlisi olarak ders verdi (1962-1968). 1965'te doçentliğe terfi etti. Mezun olduğu Azerbaycan Bakü Devlet Ü Filoloji Fakültesine döndü (1968). "XX. Yüzyılın Başlarında Azerbaycan Edebî Dili" konulu tezini başarıyla savundu (1969). 35 yaşında Az. Devlet Ü Filoloji Fakültesi Türkoloji Bölümü Profesörlüğüne atandı (1971). Bu bölümde 1971-1985 yılları arasında ders verirken on monografi, birçok ders kitabı ve makale yazdı. Dil bilimci yetiştirdi. Dil tarihçisi olarak uzmanlaştı. *Azerbaycan Edebî*

Dili Tarihi eseriyle ünlendi. Bu başarıları üzerine Bakü Devlet Ü Türkoloji Bölümünün Başkanlığına getirildi (1985). SSCB Türkologlar Kuruluna üye seçildi (1986). Bağımsızlık döneminde bir süre Maarif Nazırlığı (Bakanlığı) görevinde bulundu (1993). Birçok millî ve milletlerarası dil kongresine, sempozyumuna; bu meyanda TDK'nin düzenlediği Türk dili kongrelerine katılıp bildiri sundu. TDK Şeref Üyeliğine seçildi (1995). T.C. Liyakat Nişanı'yla ödüllendirildi (1998). Azerbaycan Millî İlimler Akademisi (AMEA) asil üyeliğine seçildi ve Akademik unvanını aldı (2014). Vefatı tarihinde AMEA Nesimi Dilcilik Enstitüsünün müdürüydü. Ayrıca, Azerbaycan Yazarlar/Yazıçılar Birliği Aksakallar Şurasının da üyesiydi.

Rahmetli Hacıyev'in, ölüm tarihine kadar 34 telif, 9 tercüme kitap ve 438 makalesinin yayımlandığı biliniyor. Telif kitaplarından bir bölümü, ilk yayım tarihine göre şunlardır:

Azerbaycan Dilinin Cebrayıl Ağzı (1962). *XX. Yüzyılın Başlarında Azerbaycan Edebî Dili* (1969), *Satira Dili* (1975), *Azerbaycan Edebî Dili Tarihi* (1976), *XX. Asrın Evvellerinde Azerbaycan Edebî Dili* (1977), *Yazıcı Dili ve İdeya-Bedî Tehlil* (1979), *Sabir: Kaynaqlar ve Selefler* (1980), *Azerbaycan Dili Tarihi* (K. Veliyev ile, 1983), *Azerbaycan Edebî Dili Tarihi II* (1987),

Azerbaycan Sovet Edebiyatı (1988), *Şeirimiz Nesrimiz Edebî Dilimiz* (1990), *Fuzulî: Dil Senetkârlığı* (1994), *Türk Dili* (1994), *Azerbaycan Dili* (1998), *Dede Qorqud: Dilimiz Düşüncemiz* (1999), *Azerbaycan Edebiyatı Tarihi: Dede Qorqud Bölümü* (2004), *Dede Qorqud Kitabı* (2004), *Eli Kerim: Seçilmiş Eserleri* (2005), *Mikayıl Baştu'nun Şan Kızı Dastanı ve Poetikası, Azerbaycan Edebî Dilinin Tarihi I-II* (2012).

Rusça biliyordu.

Tamara Hacıyeva ile evliliğinden oğlu fizik doktoru Azer Hacıyev bulunmaktadır.

Türk dünyasının en değerli dil bilimci, edebiyat tarihçisi ve Türklük bilimcilerinden biriydi. Başta Azerbaycan'daki bilim insanları olmak üzere Türk dünyası bilim mensuplarına başsağlığı diliyoruz. Ruhu şad olsun!

PROF. DR. İSMAİL TUNALI

TDK dernek dönemi üyelerinden (1956/805), İstanbul Ü Edebiyat Fakültesi Emekli Öğretim Üyesi ve deneme yazarı Prof. Dr. İsmail Tunalı, 19.12.2015 Cumartesi günü İstanbul'da hayata gözlerini yumdu. Cenazesi, 20.12.2015 Pazar günü Erenköy Galip Paşa Camisi'nde kılınan öğle ve cenaze namazlarının ardından Karacaahmet Mezarlığı'nda toprağa verildi:

Tunalı, 22 Temmuz 1923 tarihinde eski Romanya, bugün Bulgaristan'ın Silistre şehrinde doğdu. Babası Ali Bey, annesi ise Şevkiye Hanım'dır.

On yaşındayken Türkiye'ye geldi. Kabataş Erkek Lisesinden sonra İstanbul Ü Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümünde yüksek öğrenimini tamamladı (1948). Vatan görevini yedek subay olarak yerine getirdi (1949-1951). Viyana Üniversitesinde sanat tarihi ve estetik alanında doktora yaptı (1952-1955). Yurda dönüşünde mezun olduğu fakültede asistanlığa başladı (1956). 1961 yılında doçentliğe, 1966'da da profesörlüğe terfi etti.

Atatürk Üniversitesinin kuruluşunda görev aldı (1959-1962). Sistematik Felsefe Kürsüsü Başkanlığı görevini yürüttü. İstanbul Üniversitesinde Sistemantik Felsefe Kürsüsü Başkanlığı yaptı (1977). Mimar Sinan Ü Sosyal Bilimler Enstitüsünde ders verdi. Tübingen (1966), Viyana (1980-1983) ve Konstanz (1984) Üniversitelerinde estetik derslerine girdi, seminerler yönetti. Kültür

Bakanlığı Yüksek Anıtlar Kurulunda uzun süre üyelik görevinde bulundu (1963-1974). İstanbul Ü Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü Başkanlığı (1984-1989) görevinden sonra emekliye ayrıldı (1989). Emeklilik döneminde İstanbul Maltepe ve Yeditepe Üniversitelerinde estetik dersleri verdi.

Bilimsel çalışmaları dolayısıyla İtalya Hükümetince Commendatore Onur Nişanı (1978) ve Avusturya Hükümetince 1. Derece Bilim Sanat Onur Nişanı (1982) ile ödüllendirildi.

Kitapları tür ve ilk baskı yıllarına göre şöyle sıralanabilir:

Deneme: *Denemeler* (1979).

İnceleme: *Felsefenin Işığında Modern Resim I* (1960), *Grek Estetik'i* (1963), *Sanat Ontolojisi* (1965), *Felsefe* (1970), *B. Croce Estetik'ine Giriş* (1973), *Marksist Estetik* (1978), *Estetik* (1979), *Felsefenin Işığında Modern*

Resim I-II (1982), *Estetik Beğeni* (1983), *Sanat Ontolojisi Temelinde Yeni Bir Resim Anlayışı* (1984), *Tasarım Felsefesine Giriş* (2002), *Felsefeye Giriş* (2009), *Yeni Bir Aydınlanmaya Doğru* (2013).

Ders Kitabı: *Lise İçin Felsefe* (1978), *Liseler İçin Felsefe I-II* (1994).

Çeviri: *Poetika* (Aristoteles'ten, 1961), *Çağdaş Filozoflar* (Hübscher'den, 1963), *Soyutlama ve Özdeşleyim/Einführung* (Worringer'den, 1963), *İfade*

Bilimi ve Genel Lingüistik Olarak Estetik (Croce'tan, 1969).

Hakkında 2006 yılında *İsmail Tunalı Kitabı* (haz. Vural Yıldırım-Ümit Gezgin) yayımlandı.

Latince ve Almanca biliyordu.

Behire Hanım'la evliliğinden Barış adlı bir evladı bulunmaktadır.

Estetik ve ontoloji/varlık bilimi alanlarında Türkiye'nin saygın bilim insanlarından birisiydi. Ruhu şad olsun!

FİLİZ BİNGÖLÇE

Sözlükçü, gazeteci, yazar ve belgesel film yönetmeni Filiz Bingölçe 30 Ocak 2016 Cumartesi günü Ankara'da hayata gözlerini yumdu. Kanseri tedavisi görmekteydi. Cenazesi, 31 Ocak 2016 Pazar günü, Ankara Karşıyaka Mezarlık Camisi'nde kılınan öğle ve cenaze namazlarının ardından Karşıyaka Mezarlığı'nda toprağa verildi.

Bingölçe, 1965 yılında Erzurum'un Aşkale ilçesinde doğdu. Ankara Ü Basın Yayın Yüksek Okulu Radyo ve TV Bölümünü bitirdi (1987). *Hürriyet*, *Milîyet* ve *Aktüel* gibi gazetelerde çalıştı (1989-2005). Alt-Üst Yayınevi kurup yönetti. Kadın iş türküleri ve yok olma tehdidi altındaki kelebek türleriyle ilgili belgesel filmler yaptı. Argo dil varlıkları üzerindeki araştırmalarıyla tanındı. Bu konuda sözlükler hazırladı. Osmanlı Dönemi'ndeki benzeri yayınlar, yazma eserlerle ilgilendi.

Eserleri tür ve ilk yayım yıllarına göre şöyle sıralanabilir:

İnceleme-Derleme: *Kadın Argosu Sözlüğü* (2001), *Futbol Argosu Sözlüğü* (2005), *Asker Argosu Sözlüğü* (2005), *Kadın Argosu Sözlüğü 2* (2005), *Dil Dayakları/Aile İçi Şiddetin Dil Formları* (2007), *Fantastik Dışıl Mizah* (2008), *Süper Kadın Süper Zor/Türkiye'de Kadına Yönelik Ekonomik Şiddet* (2010), *Tanıklarıyla Osmanlı Argosu Sözlüğü*

(2011), *Yas Değil İsyân/Öldürülmüş Kadının Ağzı Ağıtlar* (2011), *Kadın İş Türküleri* (2011).

Oyun: *Ataerkil Komedi/Mânilerle Gelin Kaynana Oğul Tiyatrosu* (2011).

Baskıya Hazırlama: Enderunlu Fazıl: *Zenânnâme/Kadınlar Kitabı* (2006), Galip Paşa: *Mutayebat-ı Türkiye/Türkçe Eğlencelikler* (2007), Deli Birader: *Kitab-ı Dâfi-ü'l Gumûm/Gamları Defeden Kitap* (2008), Şen Tarihçi Sürûri/Hezliyyat (2009).

Belgesel: *Kadın İş Türküleri* (2010), *Gongok/Akdeniz'e Karşı* (2013), *Elveda Merhaba* (2014), *Koru Beni* (2014).

Bir kadın yazar olarak kadınlardan yaptığı derlemelerle argo sözlük hazırlama cesaretini gösterdi. Kısa ömründe önemli çalışmalara imzasını attı. Ruhu şad olsun!